OU SONT LES SONS ?
WHERE ARE SOUNDS?

PEDAGOGISCH DOSSIER N°4

De cahiers van de BXL | centrale FOR CONTEMPORARY ART

VOORWOORD

Dit dossier reikt bijkomende pistes aan om de lopende tentoonstelling te benaderen. Het is opgesteld ten behoeve van leerkrachten en groepsleiders, maar kan ook interessant zijn voor een vrij bezoek of als ondersteuning tijdens een rondleiding. Het stelt een selectie van werken voor die u in de tentoonstelling kunt ontdekken. Als u bepaalde thema's verder wilt uitspitten, vindt u online nog meer documentatie. U vindt in het dossier ook een overzicht van de activiteiten die in het kader van de tentoonstelling georganiseerd worden.

Tot binnenkort in de CENTRALE,
Laura Pleuger, verantwoordelijke publiekswerking

INHOUD

De curator aan het woord	4
Waar zijn de geluiden? Een geluidsparcours	6
Bronnen	13
Rond de tentoonstelling	14
De CENTRALE	17

DE CURATOR AAN HET WOORD

Waar zit geluid? Waar gaat geluid naartoe? Deze schijnbaar eenvoudige dubbele vraag onthult enkele essentiële aspecten van het luisteren. Eerst en vooral is er de bereidheid, of eerder beschikbaarheid, van de luisteraar voor elk geluidsevenement, klein of groot. Vervolgens kunnen we ons ook afvragen hoe geluiden zich manifesteren en verspreiden in een bepaalde ruimte, op openbare plaatsen of tijdens onze dagelijkse verplaatsingen.

Heel wat kunstenaars interesseren zich voor geluiden, voor hun verhouding tot tijd en ruimte, voor de unieke relatie tussen klank en geheugen, voor de associatie tussen stilte en aanwezigheid, tussen ademhaling en beweging. Sommigen werken met en in geluid; ze bestuderen de intensiteit van een geluidsmassa, haar materialiteit, haar volume. Anderen staan stil bij de sporen die geluiden achterlaten, of trachten dat wat bijna geruisloos of nauwelijks waarneembaar is te vatten. Sommigen vertalen een geluidsfenomeen in een afbeelding, in een voorwerp, een beeld, een perceptuele en tijdelijke ervaring. Anderen suggereren dan weer stille beelden die geluiden in zich dragen, en mikken daarbij op de kracht van woorden om onze verbeelding te voeden.

Elk geluid is onlosmakelijk verbonden met de ruimte waarin het wordt gehoord. Deze stelling laat ons analyseren in welke mate elke ruimte haar eigen resonantie- en frequentiekenmerken heeft, om kunstenaar Alvin Lucier te parafraseren: 'Elke kamer heeft haar eigen set resonantiefrequenties, net zoals muzikale klanken overtonen hebben.'[1] Ieder geluid moet zijn vorm vinden. 'Vormgeven aan geluid.' Dit idee ontleende ik aan Yehuda Safran[2] en zijn commentaar op de installaties van een andere geluidspionier, kunstenaar Max Neuhaus. Deze tentoonstelling is dus uitgewerkt rond het begrip van resonantie en vorm, in relatie tot het luisteren. Zo ontstond de stelling dat het niet alleen mogelijk is een geluid te horen, maar ook het te zien, te voelen, of erdoor bevat te worden. De werken in de tentoonstelling *Où sont les sons? Where Are Sounds?* bezetten dus elk een precieze ruimte, zodat de bezoeker ze op zijn/haar eigen ritme kan beleven. De term 'ruimte' kan hier zowel verwijzen naar een gesloten ruimte als naar een uitstalraam in een winkelstraat, een park in de stad of een drukke weg in een grootstad, maar ook naar het lichaam of een deel van het lichaam zoals de huid, de beenderen in het gezicht, de binnenkant van de mond of het hoofd.

Maar er zijn nog andere vragen te beantwoorden. Hoe kunnen we deze luisterervaring, deze manier om het oor te luister te leggen, overdragen? Is het mogelijk de ruimte waarin het geluid zich voortbeweegt, te voelen? Moeten we exact weten waar een geluid ontstaat om het te kunnen thuisbrengen en appreciëren? Hoe treedt het geluid in contact met de luisteraar? Over welke soort contacten gaat het dan? Welke rol speelt het lichaam daarin? Wat kunnen we zeggen over de oren, de ogen?

Nicole Gingras
Curator van de tentoonstelling *Où sont les sons? Where Are Sounds?*

[1] Alvin Lucier, 'Careful listening is more important than making sounds happen: The propagation of sound in space', (c. 1979) in Sound, dir. Caleb Kelly, Londen, Whitechapel Gallery en Cambridge (Mass), MIT Press, 2011, p. 113.
[2] Bij zijn commentaar over de installaties van de Max Neuhaus schrijft de auteur: '[Z]ij [Neuhaus' installaties] geven geluid een vorm, een vorm met onzichtbaar gedefinieerde grenzen.'

WIE IS DE CURATOR ?

Nicole Gingras is een onafhankelijke curator en schrijfster. Ze woont in Montreal. De tentoonstellingen en programma's die ze samenstelt, de publicaties die ze superviseert en de seminaries die ze leidt, handelen over tijd, over het creatieproces, over sporen en over het geheugen. Ze is ook de auteur van analytische teksten over bewegend beeld, over fotografie, geluidkunst en kinetische kunst. In 2012 krijgt ze de *Excellence Award for Curatorial Contemporary Art* van de *Hnatyshyn Foundation*. Ze publiceerde het boek Martin Tétreault – *Des disques et un couteau*, in december 2015 en ze stelde verschillende solotentoonstellingen samen waarvan de meeste recente over het oeuvre van Nikki Forrest, Raymond Gervais, Rolf Julius, Kim Kielhofner, Manon Labrecque en Karen Trask. Ze is ook curator van belangrijke groepstentoonstellingen. Sinds 2003 werkt Nicole Gingras samen met het *International Festival of Films on Art (FIFA)*, waar ze onlangs directeur werd van de sectie FIFA Experimental. Ze is ook opleidingshoofd van de Master Beeldende Kunsten aan de Universiteit Concordia in Montreal.

WAAR ZIJN DE GELUIDEN?

Christoph De Boeck / Raymond Gervais / Aernoudt Jacobs / Anne-Françoise Jacques / Rolf Julius / Yann Leguay et Gaëtan Rusquet / Bernhard Leitner / Lawrence Malstaf / Dominique Petitgand / Martin Tétreault et dieb13 / Davide Tidoni / Katerina Undo

Où sont les sons? Where Are Sounds? is een tentoonstelling die curator Nicole Gingras heeft uitgewerkt vanuit haar belangstelling voor de verbanden tussen geluid en beeld, en voor luisteren als een vorm van relatie met de wereld. Over deze tentoonstelling zegt de curator: "De vraag Waar zijn de geluiden? suggereert dat je een geluid niet alleen kunt horen, maar ook zien, aanraken, in jezelf laten binnendringen." De bezoeker van de tentoonstelling wordt uitgenodigd om een ruimte te beleven: een volume gevuld met geluid; de fysieke dimensie van geluid; het transformatieproces van materiaal totdat het uiteenvalt; de aanleg van het lichaam om geluiden waar te nemen, hun klank, hun trilling, hun contact, en om ze eventueel te memoriseren; de symbolische kracht van het luisteren. De vertrouwde, affectieve, intieme, sociale, openbare, politieke leefwerelden lopen in elkaar over. Dit project kwam tot stand na een uitnodiging van de CENTRALE aan Overtoon, een platform dat in Brussel geluidskunst produceert en verspreidt, en dat op zijn beurt Nicole Gingras heeft voorgesteld als curator. Zij staat immers bekend om haar onderzoek naar beeld, geluid en kinetische kunst.

GELUIDSPARCOURS

Où sont les sons ? Where Are Sounds? stelt een geluidsparcours vol experimenten voor. De kunstenaars nodigen ons uit om na te denken over geluid, het aan te raken of te bekijken. Sommigen onderzoeken de akoestische eigenschappen van materialen, terwijl anderen ons het onhoorbare doen horen of de stilte bewerken om het geluid beter te doen uitkomen.

Hier stellen wij enkele geselecteerde werken voor die u op uw parcours zult tegenkomen.

GESELECTEERD WERK

Sourde Muette Aveugle, 2000-2017
Raymond Gervais (1946, Montreal (CA), woont en werkt in Montreal)

Sourde Muette Aveugle kadert in het onderzoek naar de sonore verbeelding dat Raymond Gervais sinds 1986 voert. De kunstenaar verwoordt het zo: "Werken over geluid of muziek, maar dan geruisloos (soort van partituren die het publiek voor zichzelf, mentaal, in de intimiteit kan spelen/beluisteren)". Dit werk bestaat uit een reeks cd-hoesjes die de woorden *sourde, muette, aveugle* (doof, stom, blind) bevatten, een verwijzing naar het gelijknamige werk van Helen Keller, een Amerikaanse schrijfster die door een kinderziekte doof en blind was geworden[3]. Voor Raymond Gervais belichaamt de schrijfster de problematiek van het hoorbare tegenover het zichtbare: "Het werk biedt mensen de kans om één te worden met haar, om binnen te dringen in haar wereld. Helen Keller bezocht soms tentoonstellingen. Ze kreeg dan toestemming om de beeldhouwwerken aan te raken om ze te kunnen zien. Moest zij ook een muziekinstrument aanraken of de keel van een zanger om ze te horen? En wat hoorde ze dan? Geluid was voor haar in de eerste plaats volume, vorm. Geluid was 'sculptuur', want geruisloos."[4]

© Raymond Gervais, *Sourde muette aveugle* (d'après Helen Keller) Foto : Richard-Max Tremblay

WIE IS DE KUNSTENAAR?

Raymond Gervais is sinds de vroege jaren 1970 bezig met hedendaagse kunst. Hij maakt geluidsinstallaties, performances en video's waarin geluid een hoofdrol speelt. Vanaf de jaren 1980 worden zijn werken geleidelijk aan stiller, hoewel ze gekoppeld blijven aan geluid en muziek. Zo ontwikkelt hij het concept van 'sonore verbeelding', een manier om te reflecteren over geluid, luisteren en het beeld van geluid en om dat alles te conceptualiseren. De kunstenaar werkt in stilte om geluid beter te suggereren. De woorden die Raymond Gervais kiest, worden niet alleen beelden, maar ook dragers van sonore en muzikale klanken. Zijn woorden, en soms zinnen, doen een beroep op ons sonore geheugen en de auditieve associaties waartoe wij in staat zijn.

ZEKER LEZEN

PARÉ André-Louis & LOGAN Janet, 2001. Sculpter l'imaginaire : Un entretien avec Raymond Gervais / Sculpting the Imagination : An Interview with Raymond Gervais, *Espace Sonore*, 58, p. 7–15. https://www.erudit.org/fr/revues/espace1041666/2001-n58-espace1048908/9342ac/

ZEKER ZIEN

Raymond Gervais – Le regard et l'écoute, Émilie Baillargeon, Conseil des arts du Canada, 2014: 3'46'' https://www.youtube.com/watch?v=DjRxCbo3K0s

[3] Hellen Keller (1880-1968) wordt plotseling van de wereld afgesneden wanneer ze door een ziekte doof, stom en blind wordt. Ze is nog maar enkele maanden oud. Dankzij de jonge lerares Anne Sullivan leert Helen Keller toch te communiceren aan de hand van braille en gebarentaal. Helen Keller wordt schrijfster. Ze is een fervent verdediger van de rechten van vrouwen, arbeiders en de onderdrukten en voert actie voor de vrouwenbeweging, de socialisten en de pacifisten.
[4] In: PARÉ André-Louis & LOGAN Janet, 2001. Sculpter l'imaginaire : Un entretien avec Raymond Gervais / Sculpting the Imagination : An Interview with Raymond Gervais. *Espace Sonore*, 58, p. 15.

GESELECTEERD WERK

Music for the Eyes, 1982
Rolf Julius (1939-2011, Wilhelmshaven (ALL), woonde en werkte in Berlijn)

© Rolf Julius, *Music for the Eyes*, estate Rolf Julius

"Voor mijn muziek zijn de instrumenten erg eenvoudig en klein. Visueel klein en klein van geluid. [...] Toch verkies ik de kleine dingen. Ik heb niet het gevoel dat ik een heleboel nieuwe dingen op aarde zet. De aarde is al vol. Als we voorzichtig werken met kleine dingen, is dat beter voor het aards systeem."

Rolf Julius, uittreksel uit gesprekken met Shin Nakagawa tussen januari 1992 en april 1993.

WIE IS DE KUNSTENAAR?

De eerste werken van Rolf Julius zijn fotografisch. Vanaf 1975 verwerkt hij steeds meer geluid en stilte in zijn werk en begint hij te componeren met magneetbanden. Als beeldhouwer en musicus heeft Rolf Julius een oeuvre ontwikkeld dat voorwerpen en 'kleine geluiden' combineert door ze te integreren in verschillende contexten zoals parken, waterpartijen, galerijen, musea enz. Volgens de kunstenaar zijn zien en horen in elkaar verstrengeld, moeten we kijken naar muziek, geluid zien en aanraken met onze ogen. Dat is precies waarvoor hij de luisteraar/toeschouwer uitnodigt met zijn werk Music for the Eyes. Rolf Julius werkt met eenvoudige materialen (cassettes, kleine piëzo-elektrische luidsprekers zoals in oude telefoons enz.) en geluiden uit het dagelijkse leven om een minimalistische esthetiek en akoestiek te scheppen, die de aandacht van de luisteraar/toeschouwer concentreren.[5]

In deze tentoonstelling is de band tussen aanraken en luisteren essentieel. Sommige kunstenaars stellen een persoonlijke luisterervaring voor en focussen daarbij op het lichaam van de luisteraar. Dat doet Rolf Julius met *Music for the Eyes*, een emblematisch werk in de loopbaan van de kunstenaar. Dit discrete en uiterst eenvoudige werk trekt de bezoeker aan door de plaats die het inneemt op de grond. Het nodigt ons uit om te gaan liggen en kleine trillende luidsprekers op onze gesloten oogleden te plaatsen. Dit contact tussen twee oppervlakken suggereert een andere vorm van luisteren. De ervaring is uniek en altijd weer anders. Zoals in al zijn composities gebruikt Rolf Julius ook hier wat hij 'kleine geluiden' (small sounds) noemt. 'Klein' om afstand te nemen van het spectaculaire, om de aandacht en het gehoor te vestigen op een quasi-tegenwoordige ervaring – geluid is voortdurend in beweging – en zo voorrang te geven aan ontdekking en gevoel.

[5] DEUXANT B., *Rolf Julius*. Collection Archipel, Médiathèque de la Communauté française de Belgique (PointCulture)

GESELECTEERD WERK

Heliophone, 2015-2017
Aernoudt Jacobs (1968, Wilrijk (BE), woont en werkt in Brussel)

Met zijn installatie *Heliophone* laat Aernoudt Jacobs ons luisteren naar het zonlicht. Voor deze installatie is de kunstenaar uitgegaan van het principe van het foto-akoestische effect dat Alexander Graham Bell eind 19de eeuw ontdekt heeft. Bell heeft bewezen dat een sterke lichtbron kan worden omgezet in een akoestische golf en dat er geluidsgolven kunnen voortkomen uit voorwerpen die door de zon verlicht worden. Het basisprincipe van de *Heliophone* is eenvoudig: zonne-energie wordt omgezet in geluid zonder elektronische versterking. Om dit werk tot stand te brengen, heeft de kunstenaar evenwel gebruik gemaakt van heel wat traditionele en geavanceerde technologieën. De installatie volgt de baan van de zon, vangt zijn licht op en richt het met een parabolische lens naar een specifiek punt. Daar ontleedt een draaiende schijf het licht tot minuscule fragmenten. Een foto-akoestische cel zet die fragmenten vervolgens om in geluiden die hoorbaar gemaakt worden door een lange hoorn. Met *Heliophone* creëert Aernoudt Jacobs een sonoor werk waarin de klank voortdurend verandert al naargelang de intensiteit van het zonlicht.

ZEKER ZIEN

Heliophone - timelapse with original sound recorded offline, Aernoudt Jacobs – Overtoon, 2016: 1'41"
https://vimeo.com/158838970

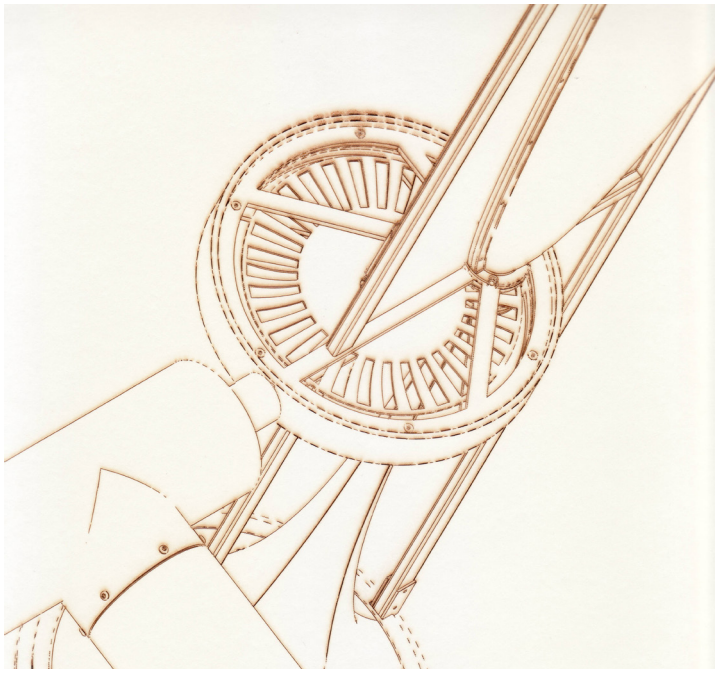

© Aernoudt Jacobs, Heliophone (tekening/drawing), 2015

WIE IS DE KUNSTENAAR?

Aernoudt Jacobs gebruikt hoofdzakelijk het medium geluid. In zijn werken bestudeert de kunstenaar de samenhang tussen geluid, materie, ruimte, perceptie en psycho-akoestiek[6]. Geïnspireerd door psycho-akoestische theorieën onderzoekt de kunstenaar hoe perceptie kan worden beïnvloed en hoe geluid fysiek, ruimtelijk of emotioneel uitgedrukt kan worden. In de installaties van Aernoudt Jacobs staat één vraag centraal: hoe kunnen we de complexiteit, rijkdom en gelaagdheid van onze dagelijkse omgeving vertalen in iets dat we echt kunnen ervaren?

⏩ De installatie *Heliophone* en het effect van de zonnestralen is te zien en te horen op het terras van het Muziekinstrumentenmuseum. (MIM)

Vrije toegang tijdens de openingsuren van het museum.

[6] Psycho-akoestiek is een tak van de psychofysica die de verbanden bestudeert tussen de auditieve perceptie van de mens en de geluiden die zijn oren bereiken.

GESELECTEERD WERK

Meanwhile, , 2016-2017

Leguay (Brussel (België), woont en werkt in Brussel)
en Gaëtan Rusquet (1984, Frankrijk, woont en werkt in Brussel)

© Meanwhile,; fallback, Greylight Project, Bruxelles Foto : Yann Leguay

Meanwhile, is een evolutief werk. De installatie reageert op seismische schokken die zich eender waar ter wereld voordoen. De informatie wordt van het internet gehaald en verwerkt met een programma voor gegevensbeheer, ontwikkeld door de kunstenaars. Het werk bestaat uit een systeem dat deze schokken omzet in vibraties die de structuur van de installatie moduleren. Het gaat niet om een doorsnee klankinstallatie, aangezien de grondstof van het werk, de seismische schokken die in trillingen worden omgezet, niet met het menselijke oor hoorbaar zijn. Hier neemt de bezoeker het fenomeen eerder visueel waar: in de galerie ziet hij/zij de geleidelijke transformatie van deze constructie in bouwstenen van geëxtrudeerd polystyreen. Tijdens haar langzame metamorfose produceert de structuur uiteraard geluiden – het resultaat van het contact tussen de bouwstenen die trillen op de infrabassen van de transducers. *Meanwhile*, is een vorm die op zoek is naar zijn vorm, tot hij uiteindelijk instort.

ZEKER ZIEN

De werken en performances van Gaëtan Rusquet op Vimeo https://vimeo.com/gaetanrusquet

Meanwhile, *Gaetan Rusquet* (Performance van 14.12.13, Kapel van de Brigittines), Zeno Graton, 2013: 8’33” https://www.youtube.com/watch?v=79d52g_3RDc

GESELECTEERD WERK

matières en suspension, 2017
Anne-Françoise Jacques (1980, Montreal (CA), Woont en werkt in Montreal)

Anne-Françoise Jacques creëert geanimeerde mechanismes op basis van de akoestische eigenschappen van de materialen en voorwerpen die ze gebruikt. Ze groepeert deze kleine (soms grote) kunstwerken aan de hand van verschillende parameters (snelheid, textuur, hoogte, wrijving, contact tussen verschillende oppervlakken), steeds in verschillende configuraties. Zo zijn haar visuele en sonore composities in de ruimte telkens weer vernieuwend. Maar wat je ziet stemt overeen met wat je hoort. De montages zijn absurd, verwarrend en fascinerend, net zoals de cirkelvormige bewegingen, de snelheidsvariaties, de vertragingen of knotsgekke verplaatsingen die deze ogenschijnlijk lachwekkende sonore sculpturen doen bewegen. De elementen van *matières en suspension* treden solo, in duo of trio op, en trekken zich daarbij niets aan van de bezoeker.

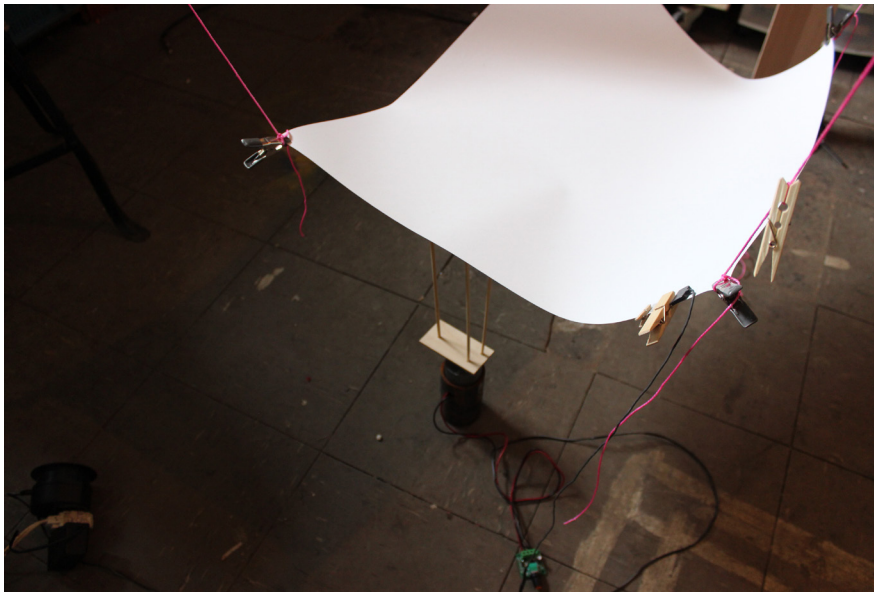

© Anne-Françoise Jacques, *matières en suspension* Foto : Anne-Françoise Jacques

WIE IS DE KUNSTENAAR?

Anne-Françoise Jacques is geboeid door de uitvergroting van kleine voorwerpen, elektriciteit, krassen en geluidscollages. Ze heeft een bijzondere voorliefde voor lichte technologieën, banale voorwerpen en rauwe geluiden.

ZEKER ZIEN

Anne-Françoise Jacques - Inventions non-cataloguées, Residentieprogramma voor plaatselijke kunstenaars, Oboro mobile, oktober 2015: 2'33" *https://vimeo.com/155729553*

ZEKER LUISTEREN

Ontmoeting met geluidskunstenaar Anne-Françoise Jacques, Boulevard du Pacifique, uitzending van 14 oktober 2016, Jacques Dufresne, Radio-Canada, 2016: 10'12"
http://ici.radio-canada.ca/emissions/boulevard_du_pacifique/2015-2016/chronique.asp?idChronique=419246

GESELECTEERD WERK

Folding, 2016-2017
Lawrence Malstaf (1972, Brugge (BE), woont en werkt in Tromsø (NO))

© Lawrence Malstaf, Folding Foto : Kuva Anna Autio; Hybrid Matters Exhibition, Forum Box, Helsinki, 2016

Folding is een onderzoeksproject dat steunt op nieuwe technologieën, zoals 3D-digitalisering en modelleersoftware, aangevuld door traditionele origamitechnieken. Het werk verkent de grens tussen representatie en abstractie en bestaat uit een geheel van papieren structuren die langzaam tot leven komen. Deze kinetische sculpturen met soms abstracte en dan weer antropomorfe vormen zetten uit en krimpen, als reactie op de bewegingen van de bezoeker. Door dichterbij te komen, wekt de toeschouwer het abstracte model tot leven en creëert hij een groep van avatars die lijken te ademen.

WIE IS DE KUNSTENAAR?

Het werk van Lawrence Malstaf balanceert op de grens tussen het beeldende en het theatrale. Hij ontwikkelt installaties en artistieke performances die focussen op beweging, toeval, orde en chaos, naast een reeks ruimten waarin de bezoeker ondergedompeld wordt. Hij creëert ook grote mobiele omgevingen rond ruimte en oriëntatie, waarin de bezoeker co-acteur wordt. Hij betrekt vaak geavanceerde technologieën bij zijn projecten, als uitgangspunt of inspiratiebron, maar ook om de installaties te activeren.

ZEKER ZIEN

Lawrence Malstaf, Folding – Work in progress 2016, 2016: 1'06'' https://vimeo.com/163220571

BRONNEN

- DEUXANT B., Rolf Julius. *Collection Archipel*, Médiathèque de la Communauté française de Belgique, PointCulture.
- ELOY C., 2010. Le son peut-il être spectaculaire ? L' exemple de l'art sonore. *CeROArt* [online], 5, online gezet op 14 april 2010, geraadpleegd op 21 december 2016. URL: http://ceroart.revues.org/1477
- MALAW L.,2016. L'art sonore: histoire de sons et de bruits. *DigitalArti-Digital Art and Innovation*, online gezet op 8 december 2016, geraadpleegd op 8 januari 2017. URL: http://media.digitalarti.com/fr/blog/digitalarti_mag/l_art_sonore_histoire_de_sons_et_de_bruits
- PARÉ A.-L. & LOGAN J.,2001. Sculpter l'imaginaire : Un entretien avec Raymond Gervais / Sculpting the Imagination : An Interview with Raymond Gervais, *Espace Sonore*, 58, p. 7–15.
- VICENTE A.-L., 2013. The Unanswered Question. Volume – *What You See Is What You Hear*, 6, p. 51-59. http://75hertz.com/ALV/VOLUME-6_Raymond-Gervais.pdf
- Archipel, platform van de Médiathèque de la Communauté française de Belgique, PointCulture. http://www.archipels.be
- L'art des sons, *ArtPress2*, 15, Novembre 2009.
- *Sonore Visuel*, Histoire et actualité des arts sonores et audiovisuels. http://www.sonore-visuel.fr

ROND DE TENTOONSTELLING

SCHOLEN EN VERENIGINGEN

Actief geleid bezoek – Bestemd voor alle opleidingsniveaus
DUUR 1 uur - Tickets: € 50 - Maximaal 20 leerlingen per gids
In het gezelschap van onze professionele gidsen worden bezoekers ondergedompeld in de wereld van de kunstenaars. De gids gaat met de leerlingen in dialoog en betrekt hen actief bij het bezoek.

Bezoek op maat – Bestemd voor alle opleidingsniveaus
DUUR 1 uur - Tickets: € 70 - Maximaal 20 leerlingen per gids
Specifieke interesse voor een bepaald werk of een bepaalde kunstenaar? Wil u bepaalde concepten die in de klas aan bod kwamen verder uitdiepen? Een activiteit of een debat rond bepaalde werken opzetten? Laat het ons weten, zodat we een bezoek op maat kunnen voorbereiden.

Vrij bezoek – Bestemd voor alle opleidingsniveaus
GRATUIT Om uw bezoek zo comfortabel mogelijk te laten verlopen, raden wij u aan vooraf te reserveren. Stel in alle vrijheid en in functie van uw interesses een origineel parcours samen langs de werken van uw keuze. Raadpleeg de openingsuren van de Centrale om na te gaan of uw parcours mogelijk is op de door u geplande dag.

Bezoek met Arty – Voor lagere scholen
GRATIS 1 uur – Bezoek met of zonder rondleiding – Gratis boekje – Prijs: € 50 voor een bezoek met rondleiding – Om uw bezoek zo comfortabel mogelijk te laten verlopen, raden wij u aan vooraf te reserveren.
De kinderen verkennen de tentoonstelling samen met Arty, de mascotte van de CENTRALE. In een ludiek boekje spoort hij hen aan om de tentoongestelde werken te observeren en er hun eigen interpretatie aan te geven.

>> **VOOR DEZE ACTIVITEITEN IS RESERVATIE NOODZAKELIJK (Minstens 3 weken vooraf).** T.+32 (0)2 279 64 44 ou info@centrale-art.be

+ Tussen de lessen door >>> Gratis bezoek voor leerkrachten en buitenschoolse verenigingen.
De CENTRALE nodigt u uit om de tentoonstelling te ontdekken tijdens een exclusieve rondleiding met lunch! U ontvangt een pedagogisch pakket, waarmee u uw volgend bezoek optimaal kan voorbereiden.

Praktisch: Woensdag 26 april om 13 uur
DUUR 1u30
GRATIS VOOR LEERKRACHTEN – LUNCH AANGEBODEN
RESERVATIE NOODZAKELIJK info@centrale.brussels

++ Leraarskamer >>> Een online ruimte, speciaal voor leerkrachten!
U vindt er alle informatie over de activiteiten voor scholen, gratis rondleidingen voor leerkrachten en pedagogische instrumenten rond de tentoonstellingen > centrale.brussels

KIDS

Gids voor KIDS met illustraties van Paola De Narvaez (5>10 jaar)
Vraag aan het onthaal naar ons gratis spelparcours om de allerjongsten te begeleiden doorheen de tentoonstelling.

VOOR IEDEREEN

Zondag in de CENTRALE 07-05 / 04-06 / 02-07 / 06-08 / 03-09 2017 > 11:30
Inbegrepen in het toegangsticket. De CENTRALE biedt u de kans om *Où sont les sons ? Where Are Sounds?* te bezoeken met een professionele gids.

Night Walks met kunstenaar Davide Tidoni 30-05 2017, 27 & 29-06 2017
UUR: 20u30
DUUR: 3-4 uur
PLAATS: externe locaties
VERZAMELPLAATS: CENTRALE for contemporary art
DEELNEMERS: 10 tot 12
Gratis - Reservering gewenst: info@centrale.brussels – 02 279 64 44

Davide Tidoni draagt bij aan de tentoonstelling met een reeks nachtelijke geluidsperformances en luisteroefeningen. Hij baseert deze op zijn onderzoek naar de verspreiding van geluid in de ruimte, actief luisteren en de enscenering van specifieke acties waarvoor een microfoon en luidspreker nodig zijn als performance-instrument. De deelnemers worden gevraagd tijdens deze wandelingen te experimenteren en actief bij te dragen tot de voorgestelde activiteiten. De stad doorkruisen met Davide Tidoni, dat is jezelf de kans geven geluiden waar te nemen, ze te herkennen en er écht naar te luisteren. Daarvoor haalt de kunstenaar verschillende begrippen aan: resonantie, echolocatie, galm, feedback, het gevoel van leegte en het concept van drempels. Elke nacht wordt een specifiek programma van acties aangeboden naargelang de bezochte locaties.

CENTRALE Cinema In samenwerking met *Centre du Film sur l'Art*. 10-05 2017
Om 12u30
PRIJS: 3/5/7€
THE MOVEMENT OF PHILL NIBLOCK van Maurits Wouters
België/2015/63'/OVENGotFR
In aanwezigheid van de de cineast

De Amerikaanse kunstenaar Phill Niblock componeert avant-gardemuziek en is een experimenteel filmmaker. Pendelend tussen Gent en New York, werkt hij met een verbeten strengheid die we ook herkennen in zijn oeuvre. Met een vleugje humor wandelt de jonge cineast Maurits Wouters rond in het alledaagse leven van de kunstenaar. Hij zet geen 'gedenkplaatje' neer, maar accentueert de grandeur en de schoonheid van de 16 mm beelden die Phill Niblock tientallen jaren lang verzamelde, van China tot in Brazilië.

De workshops van de CENTRALE 03-05 / 17-05 / 07-06 / 21-06 2017 14:00 > 16:00

Een nieuwe creatieve afspraak op woensdagmiddag!

PRIJS: 5€

Intergenerationele workshops (vanaf 8 jaar) onder leiding van kunstenaar Laure Gatelier

Bij voorkeur te reserveren: info@centrale.brussels – 02 279 64 44

Luisterwandeling 03-05 2017

De luisterwandeling neemt u mee naar Sint-Katelijne. U verkent de wijk vanuit een andere invalshoek en leert te luisteren door u te concentreren op het vatten van de werkelijkheid.

U gaat als een duo van blinde en geleide op stap door de straten van de stad om vervolgens ervaringen uit te wisselen.

Geluidseffecten en microcontacten 17-05 2017

Wat soldeerwerk volstaat om zelf microcontacten te maken. Met dit soort microfoon kunnen we geluid in zijn pure staat opnemen, in contact met hout, metaal, voorwerpen ...

We verkennen en maken kleine geluidscapsules met verschillende materialen uit onze omgeving.

Schrift en stem 07-06 2017

Een van de meest gebruikte instrumenten om geluid te maken is de stem.

We doen opwarmings- en stemoefeningen. Aan de hand van kleine improvisatie-, schrijf- en acteeroefeningen zullen we ontdekken dat het is niet onmogelijk is om op korte tijd samen iets te creëren rond de stem.

Koor en geluidspartituur 21-06 2017

In de tentoonstelling bewerken sommige kunstenaars geluid met woorden. Wij interpreteren samen dat schriftelijke werk om tot een gemeenschappelijk koorproject te komen. Eerst wordt iedereen uitgenodigd om een geluidspartituur van zijn woorden voor te stellen. Vervolgens kijken we hoe we met al die partituren een koor kunnen samenstellen.

In samenwerking met RADIO PANIK 105.4

DE CENTRALE

De programmatie van de CENTRALE is op verschillende pijlers gestoeld. Ze nodigt uit tot reflectie over hedendaagse kunst en de link met problemen in de maatschappij van vandaag. De locatie kwam er op initiatief en met de steun van de Stad Brussel. Ze biedt een open kijk op de stad en haar inwoners, en wil met haar programmatie artiesten van buiten het officiële kunstcircuit promoten, de deuren openen voor culturele minderheden en werken tonen die de grenzen van de kunst aftasten zonder een eenzijdige visie op creaties op te dringen.

De rode draad daarbij: thematentoonstellingen, duo's van Brusselse en internationale kunstenaars, samenwerkingen met Brusselse kunstscholen, participatieve projecten van Belgische artiesten in residentie, deelnames aan festivals en samenwerkingen met andere locaties waar hedendaagse kunst een plaats krijgt.

CENTRALE.box - tijdens de tentoonstelling in de CENTRALE krijgen jonge kunstenaars hier vrij spel. De kleine ruimte is gratis toegankelijk voor het publiek. De kunstenaars krijgen de kans om recent werk voor te stellen. Ze worden geselecteerd door de artiesten die tentoonstellen in de CENTRALE, onder de laureaten van Brusselse prijzen of in het kader van samenwerkingen met netwerken van hedendaagse kunst (bv. 50°Nord).

CENTRALE.lab - de aparte ruimte op een boogscheut van de CENTRALE organiseert solotentoonstellingen van jonge Brusselse kunstenaars die na een projectoproep door een professionele jury werden geselecteerd.

Het team van de CENTRALE

DIRECTEUR Pascale Salesse
ARTISTIEK DIRECTEUR Carine Fol
ADJUNCT VAN DE ARTISTIEK DIRECTEUR Joan Vandenberghe
CULTURELE BEMIDDELING Youssef Khattabi
ADMINISTRATIE EN SECRETARIAAT Anouchka Rauzer, Javier Rebora, Quentin De Schryver
ORGANISATIE EVENEMENTEN Zaccaria Moudden Ridai
REGIE Jamal Daoudi
ONTHAAL Riccardo Agnello, Malika Boulehein, Afranio Fonseca De Paula, Rayane Guermet, Mariya Ionashku, Bilal Tafranti, Yvan Van Keer
COMMUNICATIE Anne-Sophie Van Neste, Giulia Cala, Barbara Ermans, Jenyfer Garcia Gonzalez, Stéphanie Hocq
UW CONTACTPERSOON Laura Pleuger / Verantwoordelijke publiekswerking – laura.pleuger@brucity.be - T.+ 32(0)2 279 64 72

BXL | centrale FOR CONTEMPORARY ART

Sint-Katelijneplein 44 - 1000 Brussel
centrale.brussels

WOE > ZON 10:30 > 18:00
Gesloten op feestdagen en tijdens de opbouw van tentoonstellingen

TEKSTEN Nicole Gingras & Laura Pleuger
LAYOUT Jenyfer Garcia Gonzalez

* Document en afbeeldingen uitsluitend voor pedagogische doeleinden te gebruiken

NOTAS

En andere tekeningen ...